# DISQVISITIO
## *DE*
# IVRE ALIMENTORUM, EX VARIIS LL. ATQUE AUCTORUM ARTICULIS DEPROMPTA.

*Quam*

CHRISTO Dirigente
JUSTITIA Adprobante
VERITATE Favente

*PRAESIDENTE*

VIRO CLARISSIMO ET CONSULTISSIMO, DOMINO JOANNE MICHAELE BEUTHERO, J. U. D. ET CODICIS Justinianei Argentoratensium in Academia Professore ordinario.

*Publici conaminis ergò proponit.*

WOLFFGANGUS LEONHARDUS FÖCKLER Viennâ-Austrius.

MENSE DECEMBRI, DIE IX.
*horis locoq; consuetis.*



*ARGENTORATI,*
Typis JOANNIS CAROLI.
*Anno M. DC. XIII.*

# *HEROI*

# ILLUSTRI ET GE-
## NEROSO DN. DN. JOANN
à Bucheim / DOMINO in Horn & Wildtberg / &c.
Dapifero Hereditario Austriæ Inferioris,
Domino suo Clementi.

*Præsentem Disputationem Iuridicam de Alimentis, ex varijs LL. & Auctorum articulis depromptam.*

IN

*Debitæ Observantiæ Testimonium, subjecti animi signum*

D. C. O.

WOLFFGANGUS LEONHARDUS
FÖCKLER Viennâ Austrius.

RESPON-

## THESIS I.

DE alimentis tractaturi, primùm de nomine dispiciamus.

2. Et quidem Alimenta generaliter ac largè sub se complectuntur quæcunque ad vivendum, tuendum, curandumvè corpus nostrum, nobis necessaria sunt: *a*)

a) *l. verbo victus 43. cum l. seq. ff. de V. S. Mynſ. cent. 3. obſ. 12 & fuſius in Theſib. ſeqq.*

3. Eaque ſæpiùs ex adjunctis: ultimâ voluntate, *b*) pietatis, *c*) amoris conjugalis, *d*) officij, bonorum quoque pupillarium ratione *e*) &c. debentur.

b) *toto tit. ff. de alim. leg. l Mela 14. in pr. l. Stichus 20. §. Titia ff. eod. VVeſemb. in π. eod. Veluti ex hominum diſpoſitione debitâ, illis etiam qui non egent, ac pro tempore præterito, l. 1. C. de fideicom. Bartol. in l. libertis 18. § 1. ff. de alim. leg. Iaſon in l. divortio n. 19. ff. ſoluto matrim. pro tempore quo quis fuerit bannitus, ac in metallum damnatus, ſi poſtea reſtituatur, l. is cui 11. ff. de alim. legat. & tàm expreſsè, quàm tacitè, ex ultima voluntate debentur, Bald. in l. ſi mulieri in f. ff. de uſufr.* c) *Non modò pro ſublevanda anima cuiuſque Chriſtiani, ſed etiam pro ſublevando animato corpore. Bald. in auth. ſimiliter. n 2. C. ad l. Falcid. imò pia eorum ratio in pauperibus & favorabilis dicitur, per textum in l. Mela 14. §. 1. ibi, pietatis intuitu; ubi gloſſ. Bartol. & alij ff. de alim. legat. l. ſancimus. C. de SS. Eccl. Angelus in l. Divi. ff ad l. Falcid. Gigas in tract. de penſion. quæſt 51. Coras. in l. precibus, num. 24. Tiraquel. in tractat. de privil. piæ cauſæ. in præfat. verſic. item legatum alimentorum. facit l. 11. C. de negotijs geſt.* d) *Cenſentur alimenta relinqui uxori, ex quo relicto, ſit unâ cum filijs educanda ex voluntate teſtatoris. Bald in l ſi mulier in f. ff. de uſufr. Nec ſecùs futurum, ſi penes concubinam relinquantur communes filij educandi. Angel. in tract. de teſtam. gl. 45. §. 46. in fine.* e) *De ſuis namque pupillus alendus eſt bonis per tutorem, Specu-*

 *lat. in*

*lat. in tit. qui filij sint legitim. n. 21. facit totus tit. ff. ubi pupill. educ. deb. & de aliment. ei præstand. Alioqui tutor ut suspectus removebitur, per l. tutor quoque in pr. ff. de susp. tutor.*

4. Inspecto nimirùm jure vel Divino, vel Naturali, vel Civili, *eleganter Iohann. Baptist. Pontan. in tract. de alim. c. 1 n. 3.*

5. De illis, Iure Divino consideratis alimentis, *a)* hîc agere non constituimus, sed saltem quatenus jure tàm Naturali quàm Civili moderantur atque computantur.

a) *Quæ potiùs ad Theologiam pertinent, & ex quibus beatitudo divina atque æterna interiori homini implantatur, nec huius loci sunt.*

6. Liberis igitur à parentibus, & vicissim parentibus à Liberis alimenta subministranda sunt.

*l. si quis a liberis 5. ff. de agnosc. & alend. lib. l. 3. & penult. C. d. tit. l. ult. §. ubi autem. C. de bon. quæ lib. not. Concenat. quæst. Iur lib. 2. c. 8. num. 1. & Galeot in Margar. aurea c. 38. n. 2. fac. l. 11. C de negot. gest.*

7. Cùm ad id Naturæ instinctu, naturalique æquitate & charitate sanguinis omnimodò ducamur. *a)*

a) *d. l. 5. §. utrùm autem. l. 2. & tot. tit. C. de infant. exposit. l. 1. §. 3. ff. de Iust. & Iure. Galeot. in Margarit. aur c. 38. num. 13. in fin. pulchrè Hartm. Hartm. tit. 37 obs. 3. num. ult.*

8. Adeoque etiam Mater ipsa *a)* filium triennio minorem lacte & uberibus proprijs, indistinctè nutrire *b)* tenetur.

a) I. *Quia mammillæ à DEO ideò ipsi datæ sunt: cooperante naturâ: quæ docuit omnia animalia à matribus ali, dum lacte vivunt: cuius præcepti naturalis signa recitat ex Favorino Philosopho, Gell. noct. Attic. lib. 12. c. 1.* II. *Mater daret alioqui occasionem abolendarum* στοργῶν: *quia experientia notum est, nutrices plus amari, quàm matres.* III. *Ne malos mores, & morbos cum lacte hauriant: sic enim mater propriam famam, imbutis tot vitijs eorũ animis, turpissimè læderet: Quorsùm & Varro de liberis educandis respicit, dum inquit, Anuis ut sanguis deterior; sic lac: Keckerm. lib. 1 polit. c. 8. fol. 179.* b) *c ad eius, dist. 5 Bald. in l. alimenta, quæst. 4. C. de Negotijs gest. Cùm ipsi Matri unà cum partu lactis subsidium à naturâ præstitum in ipso filio-*

rum

*rum primo vagitu fuerit, velut alimentum debitum, quod ipsemet filius in nativitate eius secum attulerit, ideoque adfectu materno ei sit exhibendum per triennium.* l. 2. C. de infant. expos. l. nec filium, ubi gloss. C. de patr. potest. gloss. fin. in c. fin. de convers. infidel. Spec. tit. qui filij sint legitim. n. 26. Bartol. in l. 5. §. si mater ff. de agnosc. liber. Rom. in l. si cum dotem §. si maritus, n. 30. ff. soluto matrim. Tiraq. de nobilit. c. 20. n. 28 & seqq. Couar. de Matrim. p. 2. c. 8. §. 6. n. 16. Paleot. de Spur. cap. 48. num. 1. 2. *non enim solebant ante triennium infantes mammâ depelli*. 2. Mach. 7.

9. Nisi hæc naturalis obligatio Matri interdum à Iure Civili remittatur. *Ioann. Baptist. Pontan. de alim. c. 8. n. 2.*

10. Ut si vel infirmitate, vel ex quadam insolertia, vel egestate, vel lactis privatione, vel alia legitima de causa impediatur. *a)*

a) *Hostiens. c. cum haberet, n. 6. Ex. de eo qui duxit in matrim. &c. Azo in summ. C. de patr. potest. Bartol. in d. §. si mater. Roman. in d. §. si maritus. Bald. d. l. alimenta. n. 2.*

11. Majorem autem triennio mater vel ascendentes ex linea materna alere non coguntur, *a*) si tamen in hac parte Mater quid, exigente materna pietate de suo fecerit sponte, repetere id non potest, maximè vivente patre & liberis aliunde nihil habentibus. *b*) Non aliter atque si quicunque alius, pietate ductus, aliquem aluerit, ei alimenta donasse præsumitur, nec ea repetere valet *c*)

a) *Cùm in matrem onus non transferatur, quod aliâs patri incumbit.* b) *per d. l. 11. ubi gloss. magn. C. de negotijs gest. l. 34. ff. eod. not. Hartm. Hartm. tit. 37. obs. 3. n. 10. & 11.* c) *Concenat. lib. 2. quæst. Iur. c. 6. n. 4. per l. ex duobus §. Titium ff. de negot. gest.*

12. Quemadmodum & aliter se habet, si pater vel ascendentes per lineam paternam tanta inopia laborarent, ut se vix alere posint. *a)*

a) *l. penult. h. t. auth. si pater. C. de divort. Mater enim in subsidium tenetur. per l. tutor secundum dignitatem §. 3. ff. de administr. tut. Bartol in auth. res quæ, n. 4. C. communia de legat. Rom. in d. §. maritus n. 33. Iason in l. 4. n. 28. ff soluto matrim. Paul. Castrens. Consil. 76. in fin. lib. 1. Hartm. Hartm. d. tit. 37. obs. 1.*

13. Vel etiam si filij sint spurij, seu vulgò concepti: quos sumptibus communibus alendos esse rectiùs putamus, *a*) quamvis Galeottus soli matri id tribuat, cui etiam succedant cum legitimis, nisi esset illustris. *b*) Sin verò duo pluresvè de spurio alendo & agnoscendo rixantur, is interim eum alet, qui matrem fortè duxit: at si neuter eam duxit, adhuc communibus sumptibus alendum eum esse arbitramur. *c*) Nequè enim alimentorum causa veritati facit præjudicium. *d*) Et si vasallus habuerit spurium, ex bonis proprijs seu feudi fructibus perceptis ei alimenta dabit. *e*)

a) *per Hartm. Hartm. d. tit. 37. obs. 3. n. 6. Quoniam spurius etiam quoad ius sanguinis tàm patris quàm matris est filius: cùm naturalis sit coniunctio inter parentes & liberos tàm legitimos quàm illegitimos, nullo adhibito discrimine, imò nec eo cognito. Bartol. in l. 1. ff. de accusat. Quibus & illud accedit, quod cum alimenta instinctu quodam naturæ debeantur, l. 1. § Ius naturale ff. de Iust. & jure: Galeot. d. c. 38. n. 13. non est cur pater in his matri præponatur, cum Iure naturæ æquè filius patri ac matri tribuatur.* b) *in Margarita aurea d c. 38. n. 20. per §. novissimè Institut. ad S.C. Orphitian.* c) *per Hartm d. obs. 3.* d) *l penult. ff. de his qui sunt sui vel alieni Iur.* e) *per Hartm. d. obs 3. n. 6. & seqq.*

14. Quid de peccatricis concupiscentiæ filijs ex odiosis prohibitisque nuptijs, seu ex damnato coitu natis, (incestuosis putà, Nefarijs, adulterinis sentiendum?) *Et hisce iura Canonum alimenta non denegant.* a)

a) *Clemens 3. P. P. in c. cum haberet, & ibid. post gloss. magn. in verbo secundùm facultates, ad finem, Abb. de eo qui duxit in matrim. &c. Ascan. Clem. de patr. potest. c 5. n. 37. Herculan. in tract. de caut. non offend. c. 12. n 4. Vt enim thesi præced. proxim. spurijs naturali iure alimenta deberi diximus, Concord. Gail. 2. obs. 88. ita hîc suadente eâdem ratione de filijs damnati coitus aliud dicere vix possumus: præsertim si aliunde nihil habeant. Cùm infirmum per se quod est, à nobis genitum & in lucem editum, æquum sit eò usq; saltem à nobis foveri quoad coaluerit, ut per se subsistere & viribus suis niti valeat: alioquin nihil tàm impium esset, quàm alicui vitam*

*tam dedisse & eam statim illi adimere, denegatis alimentis, l. necare ff. de liber. agnosc. c. pasce, dist. 86. Hartm. d. obs. 3 n. 7. Licet enim spurij vel incestuosi sint, filij tamē sunt, quia natura communis, Gail. d. obs. 88. n. 4. & 9 ex Bald. Consil. 456. n. 10. volum. 5.*

15. Quamvis non vicissim pater Spurius, sive Incestuosus à filio spurio seu incestuoso alendus sit. *a*) Utcumque æquè parricidij Reus habeatur filius talis, qui patrem naturalem, non verò aliàs nefarium, qui patris nomen non meretur, *b*) interficit *c*) Perinde, atque si universa patris delinquentis bona fisco adjucata sint, liberis certa parte retentâ, ex illa patrem alere non tenentur. *d*)

a) *Gail. 2. obs. 88. n. 12. Quia viventes licentiùs & familiariùs cum mulieribus præter decorum, sicuti declarant non procreandæ sobolis gratiâ id facere, sed voluptati potiùs indulgere. Ascan. Clem. in tract. de patr potest. c. 5 n. 37. ita Spurium non teneri ad alendum patrem, haud ineptè dicimus: siquidem nasci ex adulterio vitium est patris non filij. c. nasci, dist 56. sed benè contra: filij quippe nulla est culpa.* b) *per Novell. 12. & §. penult. Instit. de nupt.* c) *per l. 6 ff. de in ius vocand. l. 3. C. ad l. Iul. de adult. & ea quæ not. Bald. in §. Naturales 5. tit. 26. lib. 2. F.* d) *notat. Concenat. d. cap. 8. n. 6. per l. 1. ff. de bon. damnat.*

16. Neglecto hac in parte jure Civili, quo nulla clementia, nec nomine liberorum digni, imò omni beneficio legis indigni tales liberi iudicantur.

*Nov. 74 Nov. 89. §. fin. Auth. ex complexu, ibi. ut nec alantur à patre C. de incest. nupt. l. humanitatis & auth. licet C. de natural. lib. Spec. in tit. qui filij sint legitimi §. 1. n. 17. Bald in l. id quod pauperib. col fin. C. de Episcop. & Cler. Palaeot. de noth. & spur. c. 46. n. 1. Hartm. Hartm. d. obs. 3. n. 1. Concenat. d. lib. 2. quæst. Iur. c 8 n 6. Galeot. d. c. 38 num 19 Vasquius de success. creat. lib. 2 § 20 n. 313. Hinc dici consuevit, tales nec in bello fortes, nec in fide stabiles, nec honorabiles hominibus, nec amabiles DEO esse.*

17. Quin & exosi, ac in totum abominabiles perhibentur.

*d. Nov. 74. c. fin. Lex enim civilis, ut parentes ab eiusmodi concubitu*

*cubitu removeat, plectit filios, ut in eis pater discat ab inhonesto & damnato coitu abstinere, abhorret namque Lex tantam patris incontinentiam: probibet idcirco nè quid spurio relinquatur.* Bartol. in l. si generi ff. de his quibus ut indignis. *Idq; castitatis amore, ob quem Ius Canonicum paternam pietatem planè destruxisse* Bald. tradidit consil. 456. vol. 5.

18. Debentur igitur liberis alimenta *a*) non saltem ad vitam necessaria, cibaria putâ, potuique idonea. *b*)

a) *l. legatis 6 ff. de alim. leg. l. 43. de V. S. gl. in c. Episcopus 10. quæst. 2. hoc est, ea omnia sine quibus humanum corpus sustineri non potest, & quæ hominum natura demonstrat.* Bartol. in tract. de alim. n. 1 *text. in l. verbo victus & in l. quos nos §. liberè ff. de V. S. Decius in l. de alimentis, in pr C. de transact. Castrens. consil. 437 n. 2 vol. 2. Socin. in consil. 161. n. 4. vol. 2.* b) *Cibaria, inquam, sunt maximè homini necessaria ad vitæ sustentationem, quia quotidiè invisibiliter consumitur humidum radicale & corpus debilitatur, necessitas proinde efflagitat corpus restaurare novo cibo, qui indies in carnem & sanguinem convertitur.*

16. Sed etiam vestimenta, habitatio, stramenta, *a*) calceamenta. *b*)

a) *l. 44 l. 45. l quos nos hostes 234. §. fin. ibi, vestimenta & stramenta ff. de V S. gloss. in l. si quis à liberis §. non tantum ff de agnosc. lib. Alex. in l. si usus fructus § dos legata col. 2. ff. ad l. Falcid. Socin. consil 161. in f. volum. 2. Concesso enim toto conceduntur omnes eius partes integrantes, sine quibus totum consistere nequit.* b) *Vestium etiam nomine veniunt. d. l. legatis, d l. 234. l. cum hi 8. §. qui transigit ff. de transactio. l. argento §. ibi, & fascia crinales ff. de auro & arg. legato: Cardin. in Clem. 2. quæst. le vita & honestat. Clericor. Cravet. in consil 199. n. 3. Menoch. arbitr. Iudic. quæst. casu 170. n. 30. Scipio Gentil. de alim. cap. 28.*

20. Medicinæ item, intuitu corporis adflicti, *a*) cùm ne hisce carere queant *b*) à parente *c*) præstandæ sunt: Nec non sumptus in studio pro disciplina *d*) non indistinctè omnis pecunia.

a) *Quia corpus humanum sæpè infirmatur.* b) *Emanuel Soarez in sua Comm. opinion. lit. A. n. 163. & ex eo Decius in l. de alimentis*

col. 1.

*col.1. C. de transact. d. l. 234. § verbum vivere ff. de V. S. Speculat in tit. qui filij sint legitimi §. 1. n. 38.* c) *cap. si quis, dist. 30. not. Galeot. d. c. 38. n. 12. Mynf. cent. 3. obs. 12.* d) *idem Mynf. d. obs. 12. Concenat. d. c. 6. n. 3.*

21. Et quidem omnibus liberis tàm naturalibus & in potestate patria existentibus, quàm emancipatis, vel ex alia causa sui juris constitutis. *a*) Imò si filio privigno de suo vitricus alimenta præstitit, neutiquam ea repetit, sed purè donasse censetur. *b*) Itemque licet filia in corpus suum peccaverit, sequè exheredatione dignam fecerit, attamen pœnitentiam egerit. *c*)

a) *l. si quis à liberis 5. ff. de agnosc. lib. Siquidem ipsa emancipatio non tollit affectionem naturalem, nec eam obligationem, quæ à natura ipsa, vel naturali ratione descendit, §. 6. Instit: quib. mod. ius patriæ potest. toll. Ideò patri eandem præstat reverentiam. Socin. in l. sicut n. 7. C de in jus vocand. qui ait, quod: etsi emancipatione solvatur ius patriæ potestatis, non tamen solvitur reverentia debita: ac iura sanguinis deleri non possunt. l. jura sanguinis ff. de R. I. not. Concenat. d. lib. 2. quæst. Iuris c. 6 n. 1. In tantum de emancipatis, ut etiam si accepta parte sua à patre, iurassent de non ulterius petendis alimentis, si inopia laborarint, non obstante pacto hoc, sive iuramento, alimenta adhuc petere posint, pulchrè Galeot. d. cap. 38. n. 13. Hartm. d. obs. 3. n. 12.* b) *Concenat. d. c. 6. n. 3. & eod. lib. 2. c. 8. n. 4. in princ.* c) *Galeot. d. c. 38. num. 21. & seqq.*

22. Imò etiam liberorum uxoribus, & filijs, in casu necessitatis. *a*)

a) *l. si filia, §. si filiafamiliàs ff. famil. ercisc. ibi, Onera & filij. & nurus pater sentire debet. l. 5. §. non tantum ff de agnosc. & alend. lib. gloss. d. l. si quis à liberis, verbo, cætera. per l. 2. §. non solum ff. de excusat. tut. gloss. in d. §. non tantū & verbo onera, ubi Bartol. & in tract. de alim. n. 16. Didac. Couar. de Sponsal: parte 2. c. 8. §. 6. vers. 3. Barbat. in c. 2. n. 46. de probat. Speculat: in tit. qui filij sint legit: n. 28. ubi dicit, quod etiam pronurus sit alenda. Natta consil. 278. in princ. Vivius Comm. opinion. lib. 1. op. 22. col. 2. in f.* I. *Cùm vir & uxor sint una caro, cap si vir & uxor, 35. quæst. 2. gloss. fin. in add. margin. C. de incol Stephan. Daoyz in indice corp. gloss. lit. V.* II. *Nurus est habenda pro filia, & socer tenet locum patris. Menoch. arbit. Iud. cas. 348. n. 13. Tradit Hartm. Hartm. d. tit 37. obs. 1.*

23. Non item ijs, qui per fœmininam lineam descendunt, hi enim parentibus oneri non sunt. *a)*

a) *l. non quemadmodum 8. ff. de agnosc. & alend. lib. notat Hartm. d. obs. 1. Bartol. ad l. 17. §. quod deinde ff. de iniur.*

24. Namque manifestum est, id quod filia parit, non avo, sed patri suo esse oneri: Nisi pater aut non superstes, aut egens sit. *a)*

a) *d. l. 8. ff. eod. §. 3. Instit. de patr. potest. Quia mulier familiæ suæ & caput & finis est. l. pronuntiatio inf. l. sequenti ff. de V. S. Hartm. d. obs. 1. n. 3. Bartol. d. l 17.*

25. Nothos porrò seu naturales tantum, hoc est, ex concubina natos, utpote sunt sacerdotum liberi, & Bastardi, boni viri arbitrio pasci necesse est, *a)* quamvis absolutè parentibus ejuscemodi succedere non queant. *b)*

a) *Palaot. de Noth. & Spur. c. 17. n. 2. c. 18 n. 6. Quæ nimirùm sola fuerit alicui indubitato adfectu coniuncta, auth. licet, C. de natural. lib. & matrim. eor. Si intestatus decesserit pater eorum. Bred. in tract. de alim. n. 17. Cravet. Consil. 89.* b) *not. Hartm. d. obs. 1. n. 4.*

26. Legitimos seu adoptivos (Gnade oder Wahl Kinder) quod attinet, pater naturalis alere tenetur. *a)*

a) *Adoptione enim iura patris naturalis minimè dissolvuntur: nec quidquam ad patrem adoptivum transit, nec in potestate eius sunt. §. sed hodiè, Instit. de adopt. Borcholt §. sed ea, Instit. de hæred. quæ ab intestato def. nec in alienam familiam transferuntur. l. penult. C. de adoption.*

27. Spirituales *a)* quoque, itemque Christiani liberi ex parentibus vel Iudæis, vel hæreticis descendentes, in necessitatis casu negligendi non sunt. *b)* Ut nec iustè exheredati, *c)* quamvis aliàs quoad successionē & computationem legitimæ, habeantur pro mortuis. *d)*

a) *arg. c. pasce, distinct. 86. & d. l. necare.* b) *l. cognovimus 19. §. sed ne videamur C. de hæret. & Manich. Bald. in l. nequè mater n. 2. C. de Iure dot. quod & Salicet: fatetur procedere in filijs Saraceni vel Iudæi: ij enim si Orthodoxi sunt, aluntur à patribus, quamvis diversæ sectæ, Angel. in §. fuerat, Instit. de action. Iason ibid. n. 114. Marquard. in tract. de Iud. lib. 3. c. 4. n. 1. & seq. Siquidem filius propter conver-*

*sionem ad fidem Catholicam & Apostolicam sive Orthodoxam, non debet esse deterioris conditionis, sed melioris, c. Iudaei 5. extra de Iud. & Sarac. Et tali casu, putà (praetextu religionis aut fidei) pater non debet filio alimenta vel alia subsidia denegare. Ascan. Clem. in tract. de patria potest: effect. 7. DD. per text. in d. l cognovimus, quod pater teneatur dotare filiam, quae sit ad fidem conversa: idem voluit gloss. in l. neque mater, C. de Iure dot. ubi Bald. Salicet. & alij. quod etsi aliàs mater non teneatur dotare filiam nisi in subsidium, ubi pater est egenus, tamen favore fidei, si filia orthodoxa sit, teneatur mater dotem dare, etiamsi pater sit dives.*

c) *per ea quae notat Galeot. d. cap. 38. n. 21. & seq.* d) *Gail. lib. 2. obs. 122. num. ult.*

28. Idem de Relegatis & Bannitis aimus. a)

a) *Ascan. Clem. d. effect. 17. n. 1. 3. 10. Licet sit bannitus, remanet tamen filius & non desinit esse talis. Donec ergo durat naturale vinculum, durat obligatio, quae ex eo caussatur: & iuvat repetere, quod lex civilis non tollit iura naturalia, §. ult. Instit. de legit. agnat. tut. Et bannitus non perdit ea quae sunt iuris gentium, l. 17. §. 1. ff. de poenis. Bartol. in l. omissionem §. qui deficiunt ff. de capit. diminut. Sed retinent banniti naturalem affectionem. Bald. consil. 54. vol. 5. Secùs quoad eos qui non tenentur naturali ratione. Socin. Iun. Consil. 54. per totum vol. 3.*

29. Sic & cum herede, vel de hereditate patris, vel cum patre super alimentis litigantes, nihilominus medio sc: tempore alimentandos esse putamus. a)

a) *l. si neget 7. h. t. l. si instituta 27. §. de inofficioso, 3. ff. de inoff. testam. Ascan. Clem. d. l. n. 11. & seqq. Menoch. in tract. praesumpt. lib. 1. q. 35. n. 15. gl. in l. si quis à liberis §. si vel parens ff. de lib. agnosc. in l. fin. C. de lib. alend. Matth. de Afflict. Decis. Neapolit. 10. n. 1. 2. Rebuff. tomo 1. tit. de sentent. provis. art. 1. gloss. 2. n. 1. 2 Quia nisi filio provideatur de alimentis, privaretur bonis suis, ex quo quidquam non habet ad alia prosequendum, & cogeretur viaticulo suo nõ recepto cedere, vel fame perire, ut in simili loquitur l. si longiùs §. fin. ff. de Iudic. vel fortè in adversam incideret valetudinem, Rebuff. d. gloss. n. 2. facit l. pen. ff. de his qui sunt sui vel alieni Iur.*



30. Inter

30. Inter quos etiam filios emancipatos referimus, quia hodiè quoad succedendum patri exæquata est conditio filij emancipati, & existentis in patria potestate. *Nov 118. c. 3. §. si verò neque fratres. sup. Thes. 21.*

31. Legitimatos per subsequens matrimonium. *a*)

a) *Rebuff. d. gloss. 2. n. 13. Quia dicitur verè & propriè legitimus heres. l. cum quis C. de natur. lib. c. tanta, extra, qui filij sunt legitimi: §. fin. Instit. de nupt.*

32. Existentem in utero. *a*)

a) *Siquidem habetur pro nato, l. qui in utero ff. de statu hom. maximè in favorabilibus.*

33. Longo qui tempore apud hostes captivus fuit jure postliminij. *a*)

a) *l. apud hostes, & l. seq ff. de capt. & postlim. revers.*

34. Sive sit masculus, sive fœmina. *a*)

a) *Cùm sublata sit sexus differentia. l. maximum vitium, C. de liber. præterit.*

35. Tàm post quàm ante litem contestatam, etiam post latam sententiam; dum fit liquidatio. *a*)

a) *Cravet. Consil. 164. col. 1. ubi de filio qui petit legitimam.*

36. Et hæc à ratione de qua supra *a*) deducuntur:

a) *Th. 27. Cùm ratio limitata restringat dictum, l. cum pater §. dulcissimis, ubi Bartol: & alij ff. de legat. 2. Et sit anima quæ magis attenditur quam corpus. Bald. in l. siquis servo, C. de furt.*

37. Nihilque refert, etiamsi liberi separatim à parentibus, eorum voluntate & consilio accedente, ex justa causa habitent atque morentur. *a*)

a) *Si verò filius ipse alibi habitare velit, ac pater nolit, non aliter alimenta consequetur, quàm si patris assensus fuerit. Soarez lit. F. n. 184. Concenat. d. c. 6. n. 1.*

38. Nec nocet si invitis parentibus, cum honestis matrimomonium contraxerunt. *a*)

a) *Bald. in l. nec filium C. de Nupt. in l. si pater C. de sponsal. l. 1. col 4 ff. soluto matrim. Borcholt de gradib. Salic. in l. 1. l. 5. C. de Nupt. Secùs si cum inhonestis: Nam esset per quàm indignum, patrem cogi ad do-*

tandam

*tandam filiam, quæ se & totam familiam dedecoravit: Et quanquam Ius Canonicum removeat id, quâ pertinet ad matrimonij validitatem: non tamen removet iniuriam & ingratitudinem patri illatam, propter quam pater potest denegare dotem, & exheredare, ut respondet glöss. in cap. cùm secundum, versic. Legatis infamiæ. extra de secund. nupt. Coras. in l. qui liberos n. 110. ff. de ritu nupt. Nisi fortè pœnitentiâ factâ in gratiam recepta fuerit: ad quod pater omninò tenetur: per ea quæ notat Galeot. d. c. 38. n. 21. & seqq.*

39. Et hæc adeò vera sunt, ut nec Princeps facere, *a)* nequè Statuto caveri, *b)* aut consuetudine introduci possit:

a) *Etsi aliàs Princeps in terris lex animata dicatur, & quod principi placuit legis habeat vigorem, l. quod principi 1. ff. de constitut. princip. tamen si mandet patrem non teneri filium alere, non valebit eius placitum, Bald. in l. 1. n. 5. vers. fin ff. d. tit. Non enim habet vim legis quando principi placet, quod DEO displicet: Principis namque sanctio esse non solùm possibilis, sed & honesta debet. Bald. loco prædict. Rebuff. in consil. 91. n. 54. vol. 2. quòd principum placita tunc vim habent legis, quando sunt cum honestate coniuncta. Est quidem princeps solutus legibus, ast non solutus dictamine naturalis rationis: Est enim rationale animal & naturâ ipsâ ligatur, Bald. in l. 2. n. 30 C. de servit. & aqua: & in c. 1. de natura Feud. Roland. in Consil. 1. n. 22. vol. 2. Menoch. in consil. 27. n. 22. Imò iure Gentium, c. quantò, extra, de iureiurand. Et non valet sine causa tollere quæ sunt iuris gent. ut per Felin. latè in c. quæ in Ecclesiarum, de Constit.* b) *Hartm. d. obs. 3. n. 15. & Gail. lib. 2. obs. 122. num. 14. & seqq.*

40. Nequè pacisci, *a)* aut per renunciationem facere liceat, nè liberis à parentibus alimenta præstentur. *b)* Quia debentur jure Naturæ, in quibus Renunciatio non valet, ne jurata quidem. *c)*

a) *Emanuel Soarez lit. A. n. 169. Est etiam hoc contra bonos mores, leges, & naturam. c. erit, ibi, nulla lex erit contra naturam, dist. 4. §. sed naturalia, Instit. de Iure N. G. & C. Br. d. l. si quis à liberis, l. ius agnationis, ibi gloss. C. de pact. l. obligatio, C. de patria potestate: per l. alia causa 4. §.*

 elegantet

*eleganter ff. soluto matrim. Panorm. c. fin. extra, de consuetud* b) *Hartm. d. obs. 3. n. 16.* c) *Hartm. d. obs. 3. n. 12. in fine, 13. 16. & seq. Gail. d. obs. 122. num. 14. Brun: de cess. bon. quaest. pr. n. 2.*

41. Adeò, ut etiam parentibus, cum publicatione omnium bonorum damnatis, utpotè adhuc hodiè ex quatuor majoribus delictis plerisque in locis fieri solet, fiscus liberos eorum alere teneatur. *a*)

a) *Quoniam fiscus obligatur ad ea onera ad quae delinquens tenebatur l. 2. C. ad l. Iul. de vi publ. igitur onus quoque alendi liberos transit ad illum, & ad quoscunque heredes extraneos, l. si quis à liberis §. item rescriptum ff. de lib. agnosc. Et secuta confiscatione tàm in oneribus quàm honoribus habetur fiscus pro herede. l. inter §. fin. ff. de fideiussor: Exceptis haereseos & laesae Maiestat. criminibus, l. quisquis §. ad filias 3. C. ad l. Iul. Maiest. ubi tantum filiabus, quae propter sexus imbecillitatem sunt minùs audaces, in bonis maternis alimenta decernuntur; sicque in bonis paternis denegata videntur: unius enim inclusio est alterius exclusio, l. cum praetor ff. de iudic. cap. nónne, de praesumpt. Et licet masculinum concipiat foemininum, l. qui duos, in fine ff. de leg 3. l. servis legatis, in pr. ff. eod. l. 1. ff. de V. S. tamen contra est in odiosis, & si mens legislatoris aliud inducat per gloss. in §. fin. Instit. qui dari tut. poss. & ad d. l. 1. ff. de V. S.*

42. Inprimis autem sciendum est, quòd paterna pietas etiam ampliùs ad disciplinam & studia, necessarios sumptus recusare non possit. *a*)

a) *l. Macedoniani 5. C. ad S. C. Maced l. 6. de bonis §. non solum, ubi Bartol. n. 1. Bald. & Angel. ff. de Carbon edicto l. 3. quod si servus, §. proinde ff. de in rem verso: l. fin. C. de alim. pupill praestand. Siquidem qui tenentur ratione sanguinis sive naturâ, tenentur etiam impensas facere necessarias pro addiscendis artibus liberalibus & disciplinis, Iason in l. cum hi, §. qui transigit n. 2. ff. de transact. Bartol. in l. legatis n. 1. ff. de alim. legat. Mynsi. d. obs. 12. cent. 3. etiam ad quaecunque studia, per l. qui filium ff. ubi pupill. educ. vel morari, &c. Idem si officio Iudicis debentur, Bartol. in d. l. legatis n. 1. secùs si ex testamento, Bartol. d. n. 1. Mynsi. d. obs. 12.*

43. Ma-

43. Maximè cùm ſcientia liberorum, ſit laus, lætitia & gloria parentum. *a*)

a) *c. eſto, in fin. diſt. 95. DD. ad l. quæ pater. ff. fam. Erciſc. Omnis in Aſcanio chari ſtat cura parentis: Virg. 1. Aeneid.*

44. Nequè excuſatur pater ab alendo filium monachum, è Monaſterio ejectum. *a*) Imò pater alimenta petere poteſt à Monaſterio quod filius intravit, cui omnia ſua bona donavit, ſi ad egeſtatem pervenerit. *b*)

a) *Cùm adhuc vigeat in patre eadem naturalis ratio alendi filium, ceſſante accidentali causâ, ingreſſus Monaſterij. Paul. de Caſtr. Conſil. 76. lib. 1.* b) *Galeot. d. c. 38. n. 14.*

45. Verùm ſi filius juſtam exheredationis cauſam præbuerit, *a*) aut aliundè, ex artificio putâ laborare honeſto, *b*) vel ex reditibus Eccleſiaſticis vivere poſsit:

a) *c. aliud. Nov. 115. Emanuel Soarez lit. A. n. 164. Ex quibus enim cauſis quis poteſt exheredari, ex ijſdem etiam rectè alimenta denegantur: Cùm ius filiationis intelligatur amiſſum, gloſſ. in l. ſi quis à liberis §. idem iudex, verbo, detulerat ff. de lib. agnoſc. Bald. in l. fin. C. de dot. promiſſ. Et ſiquidem iure civili coactione quadam præſtitum ſit auxiliũ filijs ut alentur à parentibus, tot. tit. ff. de agnoſc. & alend. lib. eodem etiã iure ex contraria æquitate in quibuſdam caſibus coactio talis limitari, imminui, atq; remitti per exceptiones à iure receptas, poteſt: gl. in l. 1. §. ius naturale ff. de Iuſt. & Iure: Spec. in tit. qui filij ſint legit. num 12. verſic. pone. Barto. in tract. de alim. num. 10. Sunt enim pro mortuis exheredati, ut & Monachi Franciſcani alijq;, Geyl. d. obſ. 122. num. 18. Quod ſecùs eſt ſi liberos pœniteat, ſecundùm Bald. in l. fratres, col. 1. n. 5. C. de inoff. teſtam. quòd indignus ſi venerit ad meliorem frugem, efficiatur dignus. Galeot. d. c. 38. n. 22. Inprimis autem adhibitâ cognitione. Aut enim ingratitudo ſeu cauſa exheredationis ſolùm tangit ingratum, & nec famam nec perſonam patris, nec bona alterius concernit, quando vel filia peccavit in corpus ſuum, meretrix facta, vel filius arenariam exercet, vel alia levi de cauſa eſt infamis. Aut cauſa tangit patrem, ut quia in eum violentas manus iniecit, cùm eius concubuit uxore, illum iniurijs adfecit: Illo caſu*

*pæni-*

*pœnitentiâ actâ delictum extinguitur. Hoc, actâ pœnitentiâ diluitur, sed opus est paternâ remissione, Bartol. in l. qui ea mente ff. de furt. Bald. & alij in l. si quis non dicam rapere C. de Episcop. & Cleric.* b) *gloss. fin. in l. si maritus in id, ff. solut. matrim. adhibito enim respectu, si ex arte vel industria non posit vivere, Ius mandat, filium alendum esse, gloss. in l si quis argentum §. 1. C. de donat. gloss. in l. si quis à Liberis, in pr. ff. de lib agnosc. Hartm. d. obs. 3. n. 10.*

46. Aut si invito patre extra domum patris *a*) habitet, aut si alimenta non petat. *b*)

a) *Debet enim cum eo habitare, nec aliâs pater illum tenetur alere extra domum, gloss. c. significasti, extra, de divort. Et idem è converso: si parens velit alimenta à filio, Arius Pinellus l. 1. part. 1. num. 54. Nec etiam pater si fors è novercalibus blanditijs seductus, velit filium expellere de domo, ut seorsum à se alimenta præstentur, posset id facere.* b) *Volenti enim nulla unquam fit fraus aut iniuria, per vulgata.*

47. Aut si pater adeò pauper esset, ut vix ipse ali posset: priora non procedere opinamur. *a*)

a) *l. pen. ff de lib. agnosc. Ordinata enim charitas incipit à se ipso, l. præses, C. de servit.*

48. Parentes autem alimoniam denegantes, necare dicuntur. *a*)

a) *l. necare 4. ff. de agnosc. & alend. lib. dict. sup.*

49. Et hæc de liberis alendis.

50. Cæterùm, parentum, tâm ex linea paterna, quàm materna ascendentium, *a*) quamvis bannitorum *b*) necessitatibus, vicissim succurrere iustissimùm est. *a*)

a) *d. l. 5 §. sed utrum ff. de agnosc. & alend. lib. Parem enim debent filij parentibus præstare pietatem, & sicut filius patrem alit, ita matrem, cui parem de natura debet reverentiam, Bald. in l. furiosæ ff. de curat. furios. Concenat. d. cap. 8. num. 1. Galeot. d. c. 38. num. 2. Nam & mater sicut pater non potest absq; venia in ius vocari. l. 4 ff. de in ius voc. & ei debetur legitima sicut patri, Auth. presbyteros C. de Episcop. & Cleric.* b) *gloss. c. si verò contigerit. Nov. 12. l. mutus §. manente, ff. de iure dot.* c) *l. 1. l. fin. C. h. t. l. 1. in f. C. de oper. libert. l. 1. §. sed*

*& non-*

*& nonnullas. ff. de tutel. & ration. distrah. Auth. licet, in fin. C. de Natur. lib. c. caeterùm. dist. 87. gloss. c. naturale, dist. 1.*

51. Eos verò non alere cum possunt, atrox, nefarium, impium & iniquissimum esse, omnibus constat. *a)*

*a) l. si quis à liberis, § si impubes, verb. iniquissimum quis meritò dixerit patrem egere, cum filijs sit in facultatibus. ff. de agnosc. lib. Proverb. c. 28. homicidium est, Cic. 11. Epist. lib. 9. ad Attic.*

52. Unde jure provisum est, ut etiam impubes filius emancipatus, patrem inopem alere teneatur. *a)*

a) *l. 5. § 1. verb. vice mutua, § si impubes, 13. ff. de agnosc. lib.*

53. Sic ut non alens in potestatem patriam revocari possit. *a)*

a) *l. un. C. de ingrat. lib. Ascan. Clem. d. l. n. 2.*

54. Hodiè quoque non alentem exheredari meritò posse, credimus. *a)*

a) *argum. Nov. 115. c. 3. ibi. gravem iniuriam: quâ sanè atrocior non est, quàm si quis fame necare cupit parentes, qui adhuc tantùm habere possunt, in quo exheredare iustè valeant filium tàm extremè ingratum.*

55. Denegantur tamen parentibus alimenta ex ijsdem caussis, ex quibus filium pater exheredare potest. *a)*

a) *Nov. 115. c. 4. per tot. ubi decem exheredationis iustae causae recensentur.*

56. Vel si pater contra patriam pugnavit *a)* aut dives est, *b)* vel etiam si filius nullam artem à patre accepisset, itidem excusari filium existimamus:

a) *d. Nov. 115. c. 3. § 3. ibi, quae non sunt adversus principem vel Remp. Tiraq. poenal. caus. n. 11.* b) *l. si quis à liberis. § sed si filius, & seq. ff. de lib. agnosc. Hartm. d. obs. 3. n. 10.*

57. Quod si parens neget filium, adeoque alendum abs se non esse contendat: & è contra si filius neget parentem, summariè Iudicem oportet super ea re cognoscere. *a)*

a) *l. 5. § si vel parens. ff. de agnosc. & alend. lib. Ascan. Clem. d. l. n. 57. vers. etiam die feriata, & n. 58. fac. l. 10. ff. de his qui sunt sui vel alien. &c.*

58. Et si qualitercunq; constiterit, filium vel parentem esse, tunc ali jubebit. *per d. l. 10.*

59. Si non constiterit, nec decernet alimenta. *a)*

a) *d. l. 5. § si vel parens, ff. de agnosc. lib.*

C 60. Memi-

60. Meminiſſe autem oportebit, etſi pronunciaverint ali oportere, attamen eam rem præjudicium non facere veritati. a)

a) *per text. in d. l. 10. ff. de his qui ſunt ſui vel alien. l. 3. C. de infant. expoſit.*

61. Nec enim hoc pronunciatur, filium eſſe, ſed ali debere. a)

a) *l. 5. §. meminiſſe, ff. de agnoſc. lib.*

62. Quotiens verò quis ex præfatis alere detrectat, difficultates prætendens: tùm pro modo facultatum, & ſecundùm qualitatem perſonarum a) Regioniſque conſuetudinem alimenta conſtituenda. b)

a) *Hartm. d. obſ. 3. n. 6. & 9. & obſ. 4. Gail. d. obſ. 88. n. 7. 10. & ſeq. text. in l. 2. & 3. C. de alend. lib. Idem Gail. lib. 2. obſ. 144. num. 4. Creſcente namq; ætate, creſcunt alimenta: In iure enim nihil ratione qualitatis vel quantitatis eſt determinatum. Cravet. Conſil. 189 n. 10. Non ergo pro arbitrio voluntatis eius qui debet, & cui debentur, ſed boni viri, hoc eſt, Iudicis officio terminatio facienda.*

b) *l ſi patrem C. de alend. lib. d. l. 5 § alimenta. 19. ff de agnoſc. lib. l. cum alimenta, ibi gloſſ. l fin. ff. de alim. leg. Aſcan. Clem. d. l. n 32. & ſeq. Gail. d. n. 7. fac. l. 2. C. de alim. pup. præſtand. l. ult. C. de ordin. cognit.*

63. Qui ſi adhuc non præſtabit, pignoribus captis & diſtractis cogetur ſententiæ ſatisfacere. *l. 5. §. ſi quis, ff. de agnoſc. lib.*

64. Loco parentum quoque præceptores, & Magiſtri habentur, qui (ſi egent) à diſcipulo gratitudinis & remunerationis ergò alimentis ſervandi ſunt. a)

a) *l. 2. §. 47. verſ. Ergo Sabino, ibi, ſed plurimùm à ſuis auditoribus ſuſtentatus eſt, ff. de Orig. Iur. Aſcan. Clem: de patr. poteſt. effect 17. n 5. l. Aquilius 27. ubi de habitatione præceptori donata ff. de donat. Quia docentis neceſſitas relevari debet: & poſitum in neceſſitate, fortiùs diſcipulus ſublevare cogitur: eſt enim loco parentis. l. 1. ubi gloſſ C. de excuſat. tutor. ubi diſcipulus filius appellatur: Et gloß in l. liberto, ff. de obſeq. patron. & parent. præſtand. dicit, quod ſicuti filio & liberto, patris & patroni perſona ſancta videri debet, ita & diſcipulo perſona Magiſtri. Siquidem patriæ, parentibus & Magiſtris, nunquam referre poſſumus debitas gratias, imò his longè minùs, Gell. noct. Attic: lib. 4 c. 3 quibus & præmia ſolvi ſatis larga non poſſunt, per l. cùm plures, 12. §. 3 ff. de adminiſtrat. tut. Semper enim ad antidora obli-*

*ra obligamur: Ita, ut alimentatus alimentatorem suum nè accusare possit, l. 17. C. de his qui accus. non poss.*

65. A Liberto quoque, Vasallo, Donatorio, Patronum, *a*) Dominum, *b*) Donatorem *c*) alendum jure cautum est, & vicissim: quando unus est inops, nec operari potest, *d*) alter dives, eò usq;, ut etiam ob famem vasallum feudum alienare posse invito Domino, Mynsingerus referat. *e*) Et jus alimentorum libertis debitorum dividuum est. *f*)

a) *l. Divus ff. de iure patr. l. si patronus non voluerit, ff. de bonis libertor. l. si quis à liberis 5. §. solent, 18. & seqq ff. de agnosc. lib. l. non solum, & l. non aliter, ff de usu & habit. §. item is qui adium. Instit. eod. gloss. fin. in l. 1. ubi Bald. & Salicet. C. de bon. libert. Spec. in tit. qui filij sunt legit. §. fin. num 7. Iason in l. si non sortem §. libertus. n. 4. ff. de condict. indebit. Tiraq. in l si unquam. vers. libertis, n. 31. C. de revoc. donat. text. in l. libertus qui operarum. ff. de oper. libert. l 1. C. eod. Quod suadet naturalis ratio, secundùm quam benefacienti obstringimur benefacere, l. sed & si lege, §. consuluit. ff de pet. hered. Recipit enim libertus libertatem, quæ est res inæstimabilis, l. 106. ff. de R. I. §. ult Instit de libert. Conferturq́;, teste Tullio in tertia act. in Verrem, in illum summum beneficium.* b) *ad certos tamen restringimur casus.* I. *Cùm Dominus incidisset in egestatem culpâ Vasalli, Galeot: d c. 38. n. 2 & 3 defendendo, sc: ipsum.* II. *Quando infeudasset omnia bona, vel maiorem partem: vel deniq; feudum esset admodum pingue ac magnum;* III. *Cautela in investitura adhibita super alimentis sibi præstandis, existente necessitate, sc. de reditibus feudi, non bonis proprijs. Hartm. tit. 54. obs. 33.* c) *l. fin C. de revoc. donat.* d) *Galeot. d. c. 38 n. 2. & 3.* e) *Myns. Cent. 6. obs. 30 in fin. contra plerosq; Feudistas alios.* f) *l ult ff. de lure patron.*

66. Prætereà Decurionibus lapsis facultatibus, alimenta decernenda sunt. *l. 8. ff. de decur.*

67. Matri ex bonis pupilli, si illa egena & hic dives seu in facultatibus positus sit. *a*)

a) *l. 1. §. 4. ff. de tutel. & ration. distrah. Galeot. d. c. 38. n. 7.*

68. Nepotibus ab avia. *a*)

a) *l. 34 ff. de negot. gest. & dict. sup. Hartm. d. tit. 37. obs. 1.*

69. Item mater usufructuaria constituta, ex usufructu filios

alere tenetur. *a*) Quia & ipsa tantum alimenta per usumfructum omnium bonorum relictum, consequi videtur: nisi aliter expressè dictum, aut extranei heredes instituti essent. *b*)

a) *Hartm: d. tit. 37. obs: 4. n. 2. Gail. lib. 2. obs: 144. n. 1.* b) *Gail. d. obs: 144. n. 2 5. & 7.*

70. Tutores etiam pupillis suis de alimentis mediante Decreto Judicis, si opus foret, prospicere debent, & ut loco commodo educentur. *a*) Idque pro modo facultatum & dignitate natalium eorum constituet: nonnunquam alimenta servis, libertis, alijsque extraneis præstabunt. *b*)

a) *l. 3. & passim t. 1. ff. ubi pupill' educ. & morari. l. 1. C. de aliment: pup: præstand: l. 6. § non solùm, 5. ff. de Carbon: edicto. Taxata enim à Prætore certiora sunt, l. 2. C. de alim: pup: præstand:* b) *l. 12. §. 3. ff. de administr: tutor:*

71. Consimiliter frater fratrem & sororem egenam alere tenetur, etiam naturalem tantum: multò magis germanam vel uterinam. *a*) Imò sororis filiam, exclusâ negotiorum gestorum actione. *b*)

a) *Hartm: d. tit. 37. obs: 2. fac. l. 4. ff. ubi pupill: educ: not: Galeot: d. c. 38. n. 4. 5. & 7.* b) *l. 27. in fin. ff. de negot gest.*

72. Uxor à marito suo alimenta petere potest, ejusdemque heredibus intra annum, si aliundè non habeat. *a*) Etiamsi nullam dotē attulerit marito. *b*) Modò in domo Mariti maneat. *c*) Vel nisi necessitate ductâ cum filijs inde migrare cogatur: tùm enim proinde ac si in domo mariti mansisset censetur. *d*) Atque constante Matrimonio bona mariti non aliter pro alimentis uxori obligata sunt, sicut pro dote. *e*)

a) *l. si cùm dotem, §: sin autem, ff. solut: matrim: Galeot: d. c. 38. num. 6.* b) *idem Galeot: d. c. 38. n. 8.* c) *Galeot. d. loco, n. 16. fac: l. 1. C. ubi pup: educ:* d) *Galeot: d. loco, n. ult:* e) *Galeot: d. loco, c. 29. n. 9.*

73. Imò debentur uxori alimenta, asserenti se fuisse uxorem defuncti, causâ pendente. *a*)

a) *per d. l. 10. ff. de his qui sunt sui vel alien: not: Galeot: d. c. 38. n. 18.*

74. Non tamen si ex testamento primi viri habuerit alimenta, & ad secunda vota transierit, mortuo secundo marito, iterum ex primo testamento redire potest pro alimentis ad primi mariti filios: sed saltem ut Mater egena, *a*) quippè amisisse alimenta

menta videtur per secundas nuptias; sicuti & per dotis restitutionem. *b*)

a) *pulchrè Galeot: d.c.38.n.24.* b) *per L.1.C. si secundo nups: mul: l. Labeo, ff. de Condition: Instit. Iason in l. quæ de legato, n. 20. ff. de leg: 1.*

75. Planè alimenta uxori, sive inter vivos, in contractu matrimnij, sive in ultima voluntate *PVRE* relicta: sive ad secunda vota transierit, sive dos ei restituta fuerit, nihilominus debentur. *a*) Quòd si sub *CONDITIONE*, sc. quamdiu vidua mânserit, vel quamdiu dotem non petierit, tunc existente conditione legatum extinguitur: *b*) hoc tamen observando, si Maritus uxori extra domum alimenta relinqueret, non aliter, quàm secundùm reditus & patrimonij facultates præstentur, salva proprietate: cùm si debeantur jure proprio, etiam proprietas vendi possit. *c*)

a) *Bald. ad auth: hoc locum C. si secund. nups: mul:* b) *Concenat. quæst: Iur: lib. 2. c. 3. n. 6. Gail: lib: 2, obs: 144. n. 11.* c) *Brun: de Cession: bon: quæst: princip: 28. n. penult: & ult.*

76. Et vicissim mulieres, post dotis restitutionem in casu inopiæ mariti impetratam, eundem sustentare tenentur, salvis pactis dotalibus. *a*) Adeò ut si mulier non sit industria, sed ad rem familiarem conservandam prorsùs inepta, Dos ad causam alimentorum sequestrari possit. *b*)

a) *per l. mutus, 73. §. manente, ff. de iure dot. Dom. Præses in tract: suo, De iure prælat: part: 1. c. 54.* b) *Gail lib. 2. obs: 183. n. 18.*

77. Nisi fortè mulier evidenter inops esset, ubi tùm marito hoc casu non ita succurritur. *a*)

a) *per Brun: in tract: de Cession: bon: quæst: princip: 30. n. 3.*

78. Uxor verò si à Marito divertat filios alere cogitur. *a*)

a) *per l. un. iuncta auth: C. : divort: fact. apud, &c. Concenat. d. c. 8. n. 6.*

79. Hìnc est, quod etiam cedentibus bonis suis, si postea ad pinguiorem fortunam pervenerint, etsi creditoribus suis adhuc in quantum facere possunt teneantur, tamen siquid aliundè alimentorum causâ acceperint, id ipsis aufferri non possit: Cùm nemo fraudandus sit alimentis quotidianis, sed quisque pro dignitate vivere debeat, sive pupilli debitores fuerint, sive quicunque alij. *a*) Utcunque ad operas condemnati sint propter debitum, quemadmodum in Saxonia adhuc moris est:

ſanè ejuſcemodi laborantibus nõ debent ſubtrahi alimenta. *b)*

a) *l. 6. ff. qui bon: ced: poſſ: l. 33. & l. ult: ff. de reb: authorit: Iud: poſſ: Dom: Præſes in d. tract: de iure prælat: part: 1. c. 86. Brun: de ceſſion: bon: quæſt: princip: 30.* b) *not: Coler. de proceſſ: execut: p. 1. c. 6. n. 139. Brun. d. quæſt. pr. 20. n. 12. in fin.*

80. Equidem alimentorum cauſa ſemper pia, & ſummaria cognitione terminanda eſt. *a*) Valdeque privilegiata, ſic ut quicunque ad comparanda ſummè neceſſaria alimenta pecuniam mutuo dederit, præ alijs omnibus creditoribus, in concurſu plurium, prærogativam habeat, non ſecùs atq; qui ob ſimilem pietatem expenſas funerum fecerunt. *b*)

a) *d. l. 5. § ſi vel parens, ff. de lib. agnoſc: Marant: diſt: 9. part: 4. n. 168. Vult: lib: 2. Iuriſpr. Rom c. ult: Concenat: d. c. 6. & 8 l. Mela, ubi Bartol: ff. de alim: leg: facit d. l. penult: ff. de his qui ſunt ſui vel &c.* b) *arg: l. 4. C. de petit: heredit: not: Dom: Præſes in d. tract: de iure prælat: p. 1. c. 54.*

81. Strictè, inquam, quoad potioritatem hanc inter plures creditores, alimentorum nomen accipimus, ſaltem pro victu, & ut quid datum ſit bona fide: non ad quamcunque neceſsitatem, vel potiùs inutilem profuſionem & faſtum. *a*)

a) *Dom: Præſes d. c. 54.*

82. Quinimò quandocunque & cuicunque Res, vel fundus ſpecialiter deſignatus eſt, ut inde dentur alimenta, tacitè ob id eſt obligatus, licet ſit ſecùs, ſi contractu debentur. *a*)

a) *Neguzant: de pignor: 4. membr: 2. part: princ: n. 164. & ſeqq.*

83. Utique tamen indiſtinctè alimenta habent privilegium perſonale, ob ſingularem favorem, ſecundùm quem unâ cum alijs pijs cauſis æquiparantur Doti, Libertati, Eccleſiæ. *a*)

a) *per gloſſ: & DD. in l. ob æs. 12. C. de præd: minor: Tiraq: in privil: piæ cauſæ. Carol: Tapia ad l. final: p. 2. c. 3. n. 91. C. de conſtit: princ.*

84. Quid de captivis & arreſtatis, cujus impenſis alendi ſunt? Et proprijs ipſis vivendum ſumptibus, exemplo ejus cujus bona ſequeſtrata ſunt, *a*) Niſi evidenti premantur inopia, communiter à DD. probatur. *b*)

a) *Curt: de Sequeſtr: n. 10. Coler: de proceſſ: execut: p. 1. c. 2. n. 127. & p. 3. c. 11. n. 6.* b) *Paris de Puteo in tract: de Synd: ad verb: carcer & carceratus, c. 4. n. 2. Felin: ad c. 1. de libell: oblat: Faber: ad §. ult: Inſtit. de action: Peck: de Iure ſiſt: c. 28.*

85. Sicut

85. Sic, ut Commentariensis seu carceris custos pro alimentis captivo præstitis, ipsum ampliùs detinere posſit, licet liber iudicatus sit. *a)*

a) *Peck: de iure sist: c. 34. n. 2. & 3.*

86. Ad præteritam tamen vitam rectè non constituuntur. *a)* quamvis pro ijs interdum æstimatio peti posſit. *b)*

a) *per l. 8. in pr. ubi Bartol: C. de transact:* b) *per eund: Bartol: in l. Libertis 18. §. manumiſſis, n. 2. & 4. ff de alim: legat: & in tract: de aliment: n. 32. & in Consil: 211. n. 5.*

87. Sed benè diebus feriatis: imò & petuntur rectè istis diebus. *a)*

a) *per l. 1. in f. & l. seq. ff. de fer: nor: Galeot: d. c. 38. n. 17.*

88. Petuntur autem vel Judicis officio, vel actione ex testamento, vel per actionem ex Stipulatu, vel deniquè præscriptis verbis Judicio. *a)* Idque vel libello oblato, vel per summariam petitionem. *b)*

a) *Galeot: d. c. 38. n. 1. & seqq: item n. 9. 10. & 12.* b) *Idem Galeot: c. 13. num. 9. & 10.*

89. Extinguuntur item atque revocantur primùm morte. *a)* maximè simpliciter relicta: *b)* deinde qualicunque adveniente conditione in quam concessa sunt atque constituta. *c)* Tùm in causa dubia, *d)* nec non ob ingratitudinem. *e)* Deniquè propter collusionem. *f)*

a) *Gail: lib: 2. obs: 88. n. 13. & seq: non tamen eius in cuius persona conditio adimpleri debet, Gail: lib: 2. obs: 144. n. 12.* b) *Bartol: ad. l. Mela. n. 2. ff. de alim: legat.* c) *Concenat: d. c. 3. lib: 2. quæst: Iur:* d) *l. 5. §. 7. & 8. ff. de agnosc: lib:* e) *l. 16. C. de Nupt:* f) *l. 1. §. 1. ff. de iure aureor: an vide Bartol: in tract: de alim: n. 28.*

90. Non etiam adquiſitione juris aureorum anulorum, si liberto debentur, a) non ei qui testatoris causa abest, *b)* non per captivitatem servientibus præstita. *c)*

a) *d. l. 1. in pr: ff. de Iure aur: an:* b) *l. 19. ff. de alim: leg:* c) *l. ult: C. de postlim: revers:*

91 Quin & computantur alimenta cum debito ab alimentario: Nisi quis alimenta debeat Reipub:, quæ computare non potest cum debito ab eâdem. *per l. 3. C de Compensat.*

92. Pueris constituta alimenta, usque ad plenam pubertatem

tem computanda atque præstanda esse, D. Hadrianus Constituit. *a*)

a) *per d. l. Mela 14. §. 1. ff. de alim: legat: not: Mynf: 3. obf. 12. in princip:*

93. Adhæc sciendum, in causa alimentorum inutiliter appellari, quatenus effectum appellationis suspensivum consideramus. *a*) Nam etsi appellatum sit, nihilominus alimenta debentur appellatis, nec Inhibitio decernitur, præsertim si filij aut propinqui pauperes egissent pro consequenda hereditate, adeoque pro alimentis futuris: atque in prima instantia obtinuissent. *b*)

a) *notat Galeot: in Marg: aur: c. 6. num. 20.* b) *per l. 13. §. 3. ff de inoff. testam: Mandos: de Inhibit: quæst: 110. num. 2. & seqq: Manfred: lib: 2. Concl. 157. Secùs si extranei egerint, Covar: practic. quæst: c. 6. n. 6. §. quantum. Menoch: 1 præsumpt: quæst: 35. num. 7. & seqq: vel Appellati divites sint, & aliundè habeant, Covar: d n. 6. § tertiò quæritur. Menoch: d. quæst: 35. n. 4. Vel pro alimentis præteritis actum fuerit. Menoch: d. quæst: 35. n: 30. & seqq: Item Remed: adipisc: 4. n. 875. vers: hinc ergo fit. Fachin: 1. Contro: 77. inf. Vel ipsi actores in prima Instantia succubuissent & appellassent, Menoch: d. Remed: 4. n. 878.*

94. Restat de transactione ut videamus, annè super alimentis transigi possit? Et de præteritis facilè constat: *a*) sed nè homines tenues & exiguæ fortunæ, quibus plerunque alimenta testamento, vel Codicillis, per legatum, fideicommissum, donationem causa mortis, aliamvè similem capionem relinquuntur, neglectis futuris alimentis, & modica præsenti pecunia contenti, facilè transigant, & contra quàm testator prospexit, postea egeant, Oratione D. Marci aliud cautum est, de his non nisi ex decreto Prætoris in urbe, vel Præsidis in Provincijs transigi posse. *b*)

a) *not: Bartol: ad l. si quis pro alio, ff. de fideiussor: l. 8. in pr: C. de transact:* b) *l. cum hi 8. in pr: ff. eod: Cuiac: ad d. l. 8. C. de transact: & l. alimenta, C. de Negot: gest: l. eleganter, ff. de condict: indeb. Concenat: d. c. 3. num. 7. Sine decreto enim nec tacitè, nec expressè, nec iuratò licebit, Speculat: vers: sed pone, tit: qui fil: sint legit. Ratio est in d. l. 8. post princip: ff. de transact.*

95. Licet namque suo quisque beneficio liberè renunciare, adeoque

adeoque de eo transigere posit. *a*) Et cuivis etiam cuncta præsentia bona, alteri nè quidem usufructu relicto, donare permissum sit: Tamen tàm testatoris, quàm heredis respectu specialiter hìc aliud sancitum est. Illius, nè ejus voluntati ultimæ fraus fiat, per transactionem alimentis interceptis: hujus, nè re sua malè abutatur, & egeat, civitasque repleatur mendicis, vel omninò quis pereat fame. *b*)

a) *l. penult. C. de pact.* b) *d. l. 8 in princ. & § 1. ff. de transact. facit §. sed hoc 2. Instit. de his qui sunt sui vel alien. Bartol. in d. l. 5. § parens. ff. de agnosc. lib. & in tractat. de aliment.*

*96.* An pacisci? Et nè pacto, quatenus id ad eundem cum transactione tendit finem, vel omninò est gratuitum, id fieri posse arbitramur. *a*)

a) *per Coler. in tract. de aliment. lib. 2. c. 8. n. 48. Paul. lib. 1. Sent. tit. 1. in princip. ubi Cuiac. fac. quæ not. Hartm. d. obs. 3. n. 16. & seqq.*

*97.* Remissis autem sic licito modo transactione aut pacto alimentis, non statim etiam Vestiarium & habitatio remissa censetur. *a*) Nisi utrumque in specie dictum sit. *b*)

a) *Bartol. de aliment. n. 2.* b) *d. l. 8. §. qui transigit 12. & seqq. 2. & ibi Bartol. n. 1. ff. de transact. Transactio enim est strictiùs accipienda, voluntates verò defunctorum pleniùs. l. legatis 6. l. ult. ff. de aliment. & cib. legat. l. in testamentis, ff. de R. I. l. plenum, §. sed etsi præteritis, ff. de usu & habit. Menoch. arbitr. Iud. quæst. cas. 170. n. 28. Illud constat, Diarijs legatis vel cibarijs, habitationem, vestiarium, calciarium non contineri. l. Diarijs, ff. de aliment. legat. Cuiac. d. §. qui transig.*

*98.* Aliud est de alimentis ex contractu debitis, vel inter vivos constitutis: de quibus liberè absque decreto transigere & pacisci possumus. *a*)

a) *d. l. 8. §. 2. vers. planè, ff. de transact. Concenat. d. c. 3. n. 7. in fin.*

*99.* Providentiam enim contrahentium à voluntate testatoris, ac Senatus sententia, distare facilè intelligimus. *a*)

a) *d. l. 8. §. 2. & seq. Deinde relinquuntur alimenta ut alimentario consulatur: Ideoque & testatoris sententiam voluntatemque Senatus secutus est, d. l. 8. in princip.*

100. Exindeque est, quod alimentorum legatum multi-

D plex

plex ſit, ac morte finiatur, *a*) ſtipulatione verò conſtitutum non ſic deſinat *b*)

a) *d. ſupr. Theſ: 89. à pr.* b) *Concenat. d. c. 3. lib. 2. quæſt. Iur.*

101. Quod certè fieret, ſi ſtipulatio creditoris ſemper gratiâ contraheretur. *a*)

a) *l. cùm in annos 11. l. in ſingulos 8. ff. de annuis legat.*

Quod reſtat; hunc conatum noſtrum ô trina monas! quæ finis abſque fine, tibi ſoli demiſſo ſpiritu, animo ſubjectiſſimo, oblatum volumus. Tu ſolus, cuncta, ſemper ſibi unumquodque ſuo tenore readſimilata noſtri gratia feciſti, facis, facies, refeciſti, reficis, reficies, ex immenſo tuæ bonitatis pondere. Tu te-ipſum deſerentem nos miſericordiſſimè ſalutiferâ tua morte & glorioſa reſurrectione recreaſti. Provides tu ſolus adhûc à teneris huic familiæ noſtræ, ne quid nobis ad ſalutem tàm animæ quàm corporis neceſſarium, deſit; cùm immiſſo in pectora noſtra ſpiritu paracleto ſancto & conſolatore noſtras calamitates lenis; erigis ſub harum onere nos labantes; retines in fide ac officio tibi dicato; eademque hypotheca & arrhabone, nobis de tua provida benevolentia diffidentibus caves.

*SIC DEO DVCE FINITVM EST; QVOD FINITVM EST.*

VIRO

# *VIRO-JUVENI*
# NOBILISSIMO
## DN. RESPONDENTI.

S. P.

*NON nihil est; celebri maiorum sanguine niti,*
*Ortus & clarum posse referre genus,*
*Ausu sed proprio, stirpis cumulare decora*
*Insignis laus est: Herculeusq; labor.*
*Hoc opus augustum praestas WOLFFGANGE, novénas*
*Delitium Charites, quòd sinis esse tibi,*
*Volvis ubi studio fervente volumina sacri*
*Iuris, in Astraeae: & vis penetrare sinus,*
*Arte Theses promis nec non hoc tempore scriptas*
*Atq; palàm dextro differis ingenio,*
*Praeside BEUTHERO, cuius pellucida fama*
*(Et meritò) volitat docta per ora virûm.*
*Macte isthac virtute! pijs immittere mentem*
*Non cesses musis, larga alimenta feres,*
*Musae corpus alunt: Musae juvenesq; senesq;*
*Oblectant: relevant, hîc & ubiq; iuvant:*
*Nec te spes fallet, THEMIDOS quia sacra frequentas,*
*Namq; tua MAGNI saepè fruentur ope,*
*Consilium poscent nutantes rebus in arctis,*
*Sic tibi, sic patriae, gloria crescet honos.*
*Felix ille animi! rugosae alimenta senectae*
*Qui primis annis colligit, arte piâ.*

Τῆς ἀναμνήσιος καὶ φιλεταιρίας ἕνεκα F.

Iacobus Szelleczkij de Szellecz.

ALIUD.

## ALIUD.

*LUstrum abijt, cum te vidit IENENSE Lycéum*
*In SOPHIA varias arte secare strophas,*
*Et quid ni posses, tum noster LIPPIVS, illud*
*Eusebiæ, Sophies, corculum & Harmosynes,*
*Præluxit tibi Divinæ virtutis & Artis*
*Lampade, quâ tua mens iugiter incaluit.*
*ARGYROPE nunc te similem tentare laborem*
*Et videt, & Genij, munera rara stupet.*
*Dum legis instar apis sinuoso è Codice iuris*
*Rarum lemma, sed hoc rebus in egregium.*
*Et scio, quid valeant humeri portare, placebunt,*
*Quæ sub BEVTHERO voce stiloq; sonas.*
*Hæc alimenta ferent tibi iusta alimenta quot-annis,*
*Quîs corpus pascas, quîs animumq; cibes.*
*Corporis, Ingenijq; iuvet modò pascere ocellos,*
*Non indotatum te sinet amla THEMIS.*

Sinceri & constantis amoris
M. P. Argentinæ

**Iohannes Merckerus Hennebergio-Fr.**
**Nobb: ab Hanstein Ephorus.**